

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1442/18-E

Název	Základní škola Lanškroun, nám. A. Jiráska 140
Sídlo	nám. A. Jiráska 140, 563 01 Lanškroun
E-mail	reditelka@zspr.cz
IČ	70846944
Identifikátor	600024733
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Hana Minářová
Zřizovatel	Pardubický kraj
Místo inspekční činnosti	nám. A. Jiráska 140, 563 01 Lanškroun Dobrovského 63, Žichlínské předměstí, 563 01 Lanškroun
Termín inspekční činnosti	3., 4. a 12. 12. 2018

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného školou podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů pro předškolní, základní a zájmové vzdělávání a jejich souladu s právními předpisy.

Charakteristika

Základní škola Lanškroun, nám. A. Jiráka 140 (dále škola) vykonává činnost základní školy a školní družiny v souladu se zápisem v rejstříku škol a školských zařízení.

Od poslední inspekční činnosti v roce 2013 se kapacita základní školy, orientovaná na vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nejrůznějšího charakteru, nezměnila (nejvyšší povolený počet žáků je 105). Nejvyšší počet žáků zájmového vzdělávání byl navýšen z původních 22 žáků na počet 37. Součástí základního vzdělávání jsou v letošním školním roce dvě přípravné třídy, ve kterých je umístěno celkem 21 dětí. V dalších sedmi třídách je vzděláváno 65 žáků, z toho dvě třídy jsou určeny výhradně žákům s narušenou komunikační schopností. Ve všech třídních kolektivech jsou umístěni žáci dvou až tří ročníků s různými speciálními vzdělávacími potřebami. Školská poradenská zařízení jim stanovila podpůrná opatření v rozmezí 2. – 4. stupně. Více než polovina žáků je vzdělávána podle individuálních vzdělávacích plánů.

Výuka je vedena podle Školního vzdělávacího programu Kostka. Jeho součástí jsou školní vzdělávací programy (dále ŠVP): ŠVP pro základní vzdělávání – příloha upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením (8. a 9. ročník), ŠVP pro základní vzdělávání a ŠVP pro přípravnou třídu.

V rámci doplňkové činnosti škola (ředitelka a její zástupkyně) poskytuje třetím rokem logopedickou péči a poradenství pro ostatní školy a veřejnost.

Kapacita školní družiny postačuje potřebám žáků a jejich zákonných zástupců. Zájmové vzdělávání probíhá ve dvou odděleních podle ŠVP školní družiny. Úplata není vybírána.

Stravování dětí, žáků a zaměstnanců je zajištěno ve školní jídelně jedné z místních základních škol. Platba obědů 22 žáků je finančně dotována.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy splňuje kvalifikační požadavky pro výkon funkce, ve které působí více než dvacet let. Své zástupkyni udělila dílčí kompetence a povinnosti z oblasti řízení subjektu. Stanovila koncepční vizi rozvoje školy. Jen některé deklarované pasáže se daří naplňovat (dobrá spolupráce s rodiči žáků, logopedická péče pro žáky školy i veřejnost a další). V dalších koncepčních záměrech byla shledána slabá místa. To se projevilo i v aktuálních školních vzdělávacích programech. Přestože jsou ve formálním souladu s rámcovými vzdělávacími programy, místy stroze rozpracované učivo bez časového rozvržení neumožňuje efektivní a účinnou kontrolu uskutečňovaného vzdělávání. Byly zjištěny nedostatky v uskutečňování vzdělávání v souladu s ŠVP. Z posouzení vedené povinné dokumentace a doplňující dokumentace vyplynula nutnost vyšší vzájemné provázanosti v systému řízení včetně její důkladnější a účinnější kontroly a odstranění formálních i jiných nedostatků (např. uvádění neplatné školské terminologie, opakující se teze ve školním řádu, nedodržování plánu hospitační činnosti a další). V zákonné povinnosti doložitelným způsobem seznámit zaměstnance školy s platnými řády bylo konstatováno pochybení. Nedaří se obnovit dříve úspěšnou projektovou činnost, nedošlo k plánované nabídce mimoškolní činnosti ve formě klubů apod.

V pedagogickém sboru došlo od minulé inspekční činnosti k částečné obměně. Ve škole pracuje 14 pedagogických pracovníků, 12 asistentek pedagoga a dvě vychovatelky. Kvalifikační předpoklady nesplňují dvě učitelky a jedna asistentka pedagoga (všechny studují). Ředitelka školy prokázala zveřejňování nabídky pro kvalifikované pedagogické pracovníky. Rovněž specializované činnosti ve škole (kromě školního metodika prevence)

jsou dlouhodobě zajišťovány pedagogickými pracovníky bez absolvování příslušného studia. Stávající výchovná poradkyně zahájila v letošním školním roce příslušné studium.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků je plánované a probíhá v souladu s potřebami školy a individuálními zájmy vyučujících se dále vzdělávat v oblastech, které jsou jim profesně blízké. V rámci výzvy „Podpora škol“ formou projektů zjednodušeného vykazování – Šablony pro MŠ a ZŠ I. byly uskutečněny vzdělávací akce, např. pro učitele anglického jazyka. Získané poznatky a dovednosti jsou s různou intenzitou a úspěšností aplikovány do vzdělávacího procesu.

Materiální podmínky se daří průběžně zlepšovat (inovace školní dílny, nová průleзка na školní zahradě, částečná výměna tabulí i školního nábytku, rekonstrukce sociálního zařízení a další). Vybavenost tříd interaktivními tabulemi je výrazně příznivější ve školní budově v ulici Dobrovského. V hlavní budově školy nemá vlastní datový projektor žádná kmenová třída (4 třídy druhého stupně). Jsou k dispozici pouze v odborné učebně hudební výchovy a učebně ICT. Ve sledovaných hodinách v rámci inspekční činnosti nebyly vůbec využity. Podle zjištění je jejich používání méně časté, což nepřispívá k efektivitě a obohacení vzdělávacích procesů.

Školní poradenské pracoviště (ředitelka školy v pozici školního metodika prevence, výchovná poradkyně, školní psychologka – ve škole pouze jeden den v měsíci) zajišťuje realizaci nastaveného programu. Obsahuje oblasti prevence a sledování rizikového chování, školního neúspěchu, poradenství pro žáky, učitele a zákonné zástupce. Projevy rizikového chování žáků jsou sledovány, v případě výskytu jsou přijímána opatření, zpravidla plynoucí ze závěrů jednání výchovné komise.

Škola se snaží prostřednictvím nastavených pravidel zajišťovat bezpečné prostředí pro všechny účastníky vzdělávání. Žáci jsou průběžně poučováni o zásadách bezpečného chování a prevenci úrazovosti. Četnost úrazů je vyšší. Převažují drobnější úrazy v hodinách tělesné výchovy, na chodbách a při hře, zejména způsobené neobratností nebo neopatrností žáků.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Struktura hospitovaných hodin na prvním stupni vycházela z aktuálního ročníkového složení třídy a speciálních vzdělávacích potřeb žáků. Povzbuzující zpětná vazba i efektivní práce s chybou posilovaly u žáků zájem o výuku a rozvíjely kompetence k řešení problémů. Empatický přístup vyučujících pozitivně ovlivňoval příjemnou pracovní atmosféru i vzájemné vztahy v třídním kolektivu. Vhodně zvolená posloupnost pestrých výukových metod a podněcování k práci dílčími hravými úkoly odpovídaly jejich individuálním schopnostem a vzdělávacím potřebám. Pro rozvoj kompetencí k učení jednotlivých žáků byla příkladně individualizována a diferenciována práce v českém jazyce ve třídě se třemi spojenými ročníky včetně možnosti výběru formy samostatné práce. Pozitivní vliv na kvalitu pozornosti žáků měly účelně zařazené relaxační a pohybové chvíle. Používání rozmanitých názorných a výukových pomůcek žáky motivovalo k osvojování a upevňování učiva. Didaktická technika byla ve zhlédnutých hodinách využívána zejména pro prezentaci učiva nebo poslechu písniček. K zefektivnění výuky by přispělo její další uplatnění spočívající např. v zatraktivnění procvičování učiva a především v interaktivním zapojení samotných žáků. Kooperativní činnosti, které by u žáků posilovaly zejména osobnostně sociální kompetence, nebyly ve sledovaných hodinách zaznamenány. Některé vyučující zařadily hry ve dvojici pro žáky s rychlejším pracovním tempem. Hodina anglického jazyka byla zaměřena především na procvičení

aktivní slovní zásoby. Ta byla upevňována a automatizována rozmanitými výukovými metodami, avšak na úkor rozvoje řečových schopností a dovednosti porozumění. V závěru sledovaných hodin obvykle zaznělo shrnutí poznatků a nastínění plánu hodiny následující. Ve většině hodin byli žáci návodnými otázkami vedeni ke sdělení vlastního sebehodnocení, které bylo vhodně doplněno obrázkovou podporou, např. vyobrazenými „smajlíky“.

Výrazným přínosem výuky na prvním stupni byla práce asistentek pedagoga. Svým působením a součinností s vyučujícími napomáhaly nejen k příjemné pracovní atmosféře, ale také k prevenci školní neúspěšnosti a předcházení kázeňským problémům. Jejich aktivní a přirozené zapojení do průběhu výuky bylo často přínosem pro většinu žáků ve třídě a zvyšovalo tak úroveň vzdělávacího procesu.

Činnosti v přípravných třídách vycházejí z vlastního školního vzdělávacího programu. Průběh sledovaných činností byl převážně promyšlený se zřetelem na cílený rozvoj jednotlivých vzdělávacích předpokladů dětí. Styl práce vyučujících byl podporující a empatický, ve třídách panovala příjemná, hravá atmosféra. Používané metody a formy výuky byly různorodé. Na základě logické a námětové propojenosti prolínaly i do činností zájmového vzdělávání a přispívaly k tvorbě pozitivního vztahu dětí ke vzdělávání. Hravou a nenásilnou formou byly děti vedeny k vlastnímu sebehodnocení. Vyučující i asistentky pedagoga je průběžně povzbuzovaly a kladně hodnotily, děti prožívaly radost z nových dovedností a poznatků.

Vyučovací hodiny na druhém stupni byly zaměřené na upevňování nabytých vědomostí i na osvojování nového učiva. Vzhledem ke složení třídních kolektivů z žáků několika ročníků probíhala výuka nejčastěji střídáním přímé vyučovací aktivity učitelky se zadanou samostatnou prací ostatním žákům. V náročném vzdělávacím prostředí sehrála důležitou roli pozice asistenta pedagoga. Nikoliv však ve všech případech byla asistentská pomoc využita efektivně, v jednom případě asistentka pedagoga překračovala své kompetence a sama žáky vyučovala. Jen v menší míře bylo zařazeno činnostní učení i práce s chybou, což vedlo žáky přirozeným způsobem k vyššímu zájmu o předkládané učivo a zadávané úkoly. Četnější využití učebních pomůcek (vyjma výuky fyziky) by podpořilo efektivitu výuky, minimální bylo zařazení digitálních technologií, neprobíhaly činnosti spojené s využitím interaktivní tabule. Zvláště ve výuce anglického jazyka se tento poznatek negativně projevil. Ve vzdělávacím procesu často chyběly přiměřené názorné pomůcky a další materiály, které by výuku žákům usnadnily a podpořily je v efektivnější fixaci učiva. Nebyl zařazen poslech jako vhodná forma rozvoje komunikačních dovedností. Větší část vyučovacích hodin byla věnována opakování slovní zásoby a rovněž psanému projevu, který byl pro žáky zpravidla velmi náročným úkolem. Některé písemné práce žáků byly téměř nečitelné. Místy chyběla zpětná vazba od vyučujících, mnohé žákovské písemnosti zůstaly bez opravy.

Nízké počty přítomných žáků ve třídě (i pouze pět žáků) dávaly předpoklad vytvoření partnerské atmosféry výuky. Většina žáků vyvíjela snahu s vyučujícími spolupracovat, pokud dostali příležitost. Posouzení jejich práce prováděné v průběhu hodin bylo obvykle pozitivní, mělo zejména slovní formu a žáky povzbuzovalo. Z didaktického hlediska nebyla příliš organizována diferenciací nároků a požadavků podle rozdílných schopností, možností a speciálních vzdělávacích potřeb žáků. Zásadním nedostatkem byla plošná výuka žáků druhého stupně v anglickém jazyce bez rozlišení učiva jednotlivých ročníků. Pro závěrečné shrnutí, zopakování důležitých nových poznatků a zhodnocení většinou nebyl ve sledovaných hodinách vytvořen dostatečný prostor. Jen v části hodin bylo uskutečněno shrnutí učiva v rychlejším tempu a často jen vyučujícími, případně se žáky

formálním způsobem. Pouze v jedné hodině dostali žáci příležitost vyjádřit vlastní hodnocení. Občasné prodloužení výuky do přestávky negativně ovlivnilo psychohygienu žáků i učitelů, na relaxaci a přípravu na další výuku zbýval omezený časový prostor.

V rámci některých hodin českého jazyka probíhá individuální logopedická péče. Žákům s narušenou komunikační schopností je poskytována individuální logopedická intervence, která napomáhá minimalizaci negativního dopadu limitovaných komunikativních schopností některých žáků.

Zájmové vzdělávání ve školní družině navazuje na vzdělávací oblasti ŠVP ZV i ŠVP přípravných tříd a dále je rozvíjí. Naplňování cílů probíhalo formou pravidelných činností, jejichž realizace zohledňovala individuální zájmy a potřeby dětí a žáků. Respektována byla také volba individuálních činností, doba na odpočinek i zapojení do kolektivu. Přístup vychovatelek pozitivně přispíval k podpoře individuality dětí a žáků.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola se snaží vytvářet příznivé prostředí pro vzdělávání, k čemuž patří i citlivý a diferencovaný přístup k hodnocení. Ke zjišťování výsledků vzdělávání vyučující přistupují zpravidla individuálně podle možností žáků a jejich speciálních vzdělávacích potřeb. Znalosti žáků jsou prověřovány obvyklým způsobem, často se jedná o motivační slovní hodnocení, dále je zařazováno ústní i písemné prověřování znalostí. Na základě sledování přímého vzdělávacího procesu a z analýzy písemných prací žáků a jejich hodnocení lze konstatovat, že vyučující přistupují k hodnocení výsledků vzdělávání žáků většinou shovívavě s cílem žáky povzbudit a neodradit od pozitivního přístupu ke vzdělávání. Znalosti a klíčové kompetence k učení starších žáků v anglickém jazyce však dosahovaly velmi nízké úrovně, přesto v jejich hodnocení převládala příznivá klasifikace.

V loňském školním roce 60 žáků prospělo a dva žáci neprospěli a opakují ročník. Na konci minulého školního roku byla udělena několika žákům výchovná opatření za porušení školního řádu (agresivní chování, šikana). Více žáků obdrželo pochvalu ředitelky školy nebo třídní učitelky zejména za reprezentaci školy v různých soutěžích.

Zákonní zástupci jsou o výsledcích vzdělávání svých dětí informováni prostřednictvím třídních schůzek (4x ročně), žákovských knížek, deníčků i během osobních návštěv školy. Zvláště rodiče žáků z prvního stupně se zpravidla každodenně setkávají s pedagogickými pracovníky školy při vyzvedávání dětí ze školní družiny a mají příležitost osobně řešit jakékoliv případné problémy. Dále jsou rodiče zváni do školy také na pořádané aktivity.

Škola je zapojena do celorepublikového projektu na podporu ekologické výchovy M.R.K.E.V. Odebíraný časopis *Bedrník* slouží jako zdroj informací a nápadů ve vedení žáků k ekologickému myšlení a chování. Zdravý životní styl je mj. podporován projektem *Ovoce do škol*. Ve škole je tříděn odpad a projekt *Recyklohraní* vede žáky ke sběru starých baterií a šetření přírody. Škola je aktivní také v účasti na různých soutěžích, zejména výtvarných a sportovních. Se žáky jsou navštěvovány kulturní a sportovní akce, pořádány tematicky zaměřené exkurze, besedy atd. Realizované akce a aktivity obohacují vzdělávací proces a vedou žáky k jejich dalšímu všestrannému rozvoji.

Škola je otevřeným subjektem, úzce spolupracujícím se zřizovatelem, Policií ČR, odborem sociálně právní ochrany dítěte, místními organizacemi a spolky, městskou knihovnou, firmami, státními institucemi a mnohými dalšími. Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními je v rámci vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami průběžná.

Závěry

Vývoj školy

- Navýšení nejvyššího povoleného počtu žáků ve školní družině na počet 37 (z počtu 22),
- obměna pedagogického sboru,
- menší četnost využívání nabídek k projektovým aktivitám oproti zjištěním z minulé inspekční činnosti.

Silné stránky

- Příznivé klima výuky žáků prvního stupně včetně využití četných názorných učebních pomůcek a didakticky estetické pojetí interiéru školní budovy,
- aktivní práce asistentek pedagoga ve třídách prvního stupně přispívající ke zvyšování efektivity vzdělávacího procesu.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Méně uspokojivá kvalita řízení školy, nenaplněnost některých koncepčních záměrů, selhávání kontrolních mechanismů,
- nižší úroveň zpracování školních vzdělávacích programů,
- minimální rozvoj řečových schopností a komunikativních dovedností žáků prvního stupně ve výuce anglického jazyka,
- nižší úroveň výuky žáků druhého stupně, chybějící přiměřená podpora vzdělávání učebními pomůckami včetně didaktické techniky,
- nedostatečná diferenciacce učiva podle ročníků v některých předmětech na druhém stupni,
- různá úroveň kvality ve využívání sebehodnocení žáků ve vyučovacích hodinách, formální shrnutí učiva v závěrečné fázi hodin.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Postupně naplňovat vytyčené koncepční záměry školy, dodržovat a plnit vlastní nastavené úkoly,
- důkladněji a účinněji provádět kontrolní činnost, zdokonalovat manažerské dovednosti v řízení školy,
- provést revizi školních vzdělávacích programů základního vzdělávání,
- zlepšit materiální podmínky výuky žáků druhého stupně, vybavit kmenové učebny didaktickou technikou a rozšířit fond učebních pomůcek,
- využívat nabídku vzdělávacích akcí pro učitele druhého stupně v rámci didaktiky, sebehodnocení žáků, efektivních metod a forem práce s cílem zlepšit úroveň vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků

zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 30. 11. 2018
2. Zřizovací listina, čj. KrÚ 3094/2014/75 OŠK, ze dne 19. 12. 2013, s účinností od 1. 1. 2014, včetně dodatků č. 1 - 7
3. Rozhodnutí MŠMT ve věci návrhu na zápis změny v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. 548/2008-21, ze dne 10. 1. 2008
4. Jmenování do funkce ředitelky s účinností od 1. 7. 1998
5. Jmenování na pracovní místo ředitelky, čj. Sp KrÚ 46322/2018 OŠ, ze dne 26. 6. 2018, s účinností od 1. srpna 2018
6. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Kostka“, čj. 51-1/2016 – 2, s účinností od 1. 9. 2016, včetně úprav ze dne 1. 9. 2018
7. Školní matrika, školní rok 2018/2019
8. Školní řád s platností od 7. 10. 2016 včetně dodatku ze dne 10. 10. 2017
9. Vnitřní řád školní družiny s platností od 8. 8. 2018
10. Rozvrhy hodin tříd a pedagogických pracovníků, školní rok 2018/2019
11. Třídní knihy, školní roky 2017/2018, 2018/2019 (výběr)
12. Dokumentace školní družiny, školní rok 2018/2019
13. Dokumentace dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, školní rok 2018/2019 (výběr)
14. Záznamy z jednání pedagogické rady, školní roky 2017/2018, 2018/2019
15. Personální dokumentace pedagogických pracovníků – doklady o odborné kvalifikaci a dalším vzdělávání, školní rok 2018/2019 (výběr)
16. Koncepce rozvoje ze dne 12. 3. 2018
17. Plán práce školy, školní rok 2018/2019
18. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy ve školním roce 2018/2019 ze dne 27. 8. 2018
19. Plán hospitační činnosti ŘŠ a ZŠ, školní rok 2018/2019
20. Preventivní program, školní rok 2018/2019
21. Dokumentace výchovného poradce a metodika prevence, školní roky 2017/2018, 2018/2019
22. Program školního poradenského pracoviště na školní rok 2018 – 2019
23. Kniha školních úrazů
24. Záznamy z hospitační činnosti, školní roky 2017/2018, 2018/2019
25. Výroční zprávy o činnosti školy, školní roky 2016/2017, 2017/2018
26. Inspekční zpráva, čj. ČŠIE-391/13-E, ze dne 7. 5. 2013

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Eva Škodová, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Eva Škodová v. r.

Mgr. Petra Chaloupková, školní inspektorka

Mgr. Petra Chaloupková v. r.

V Pardubicích 11. 1. 2019

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Hana Minářová, ředitelka školy

Mgr. Hana Minářová v. r.

V Lanškrouně 14. 1. 2019